

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

**NUTARIMAS
DĖL VIEŠOJO SAUGUMO STIPRINIMO IR PLĖTROS PROGRAMOS
PATVIRTINIMO**

2023 m.

d. Nr.

Vilnius

Lietuvos Respublikos Seimas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo 5 straipsnio 1 dalimi bei Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo 18 straipsnio 2 dalimi ir įgyvendindamas Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 19 d. nutarimu Nr. XII-724 „Dėl Ilgalaikių valstybinių saugumo stiprinimo programų rengimo plano ir Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių planavimo dokumentų rengimo plano patvirtinimo“, 1 punktą, n u t a r i a:

1 straipsnis.

Patvirtinti Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programą (pridedama).

2 straipsnis.

Pripažinti netekusiu galios Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. gegužės 7 d. nutarimą Nr. XII-1682 „Dėl Viešojo saugumo plėtros 2015–2025 metų programos patvirtinimo“.

Seimo Pirmininkas

VIEŠOJO SAUGUMO STIPRINIMO IR PLĖTROS PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros programa (toliau – Programa) yra ilgalaikė valstybinė saugumo stiprinimo programa, kuria siekiama įgyvendinti Nacionalinio saugumo strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2002 m. gegužės 28 d. nutarimu Nr. IX-907 „Dėl Nacionalinio saugumo strategijos patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinio saugumo strategija), nustatytus uždavinius ir 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 „Dėl 2021–2030 metų nacionalinio pažangos plano patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinis pažangos planas), nustatytus 10 strateginio tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ uždavinius, priskirtinus viešojo saugumo valstybės veiklos sričiai (toliau – viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros uždaviniai).

2. Programoje nustatyti viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros uždavinių įgyvendinimo prioritetai ir kryptys, pažangos priemonės ir jų rezultato rodikliai ir numatytos preliminaros pažangos lėšos Programai įgyvendinti.

3. Nacionalinio saugumo strategijos 36 punkte nustatyti valstybės pasirengimo valdyti krizes ir ekstremaliąsias situacijas užtikrinimo uždaviniai (išskyrus 36.5 papunkčio nuostatas dėl viešojo saugumo institucijų gebėjimų ir pajėgumų atremti hibridines grėsmes, dalyvauti valstybės gynyboje ir užtikrinti nacionaliniam saugumui svarbių įrenginių, turto ir objektų fizinę apsaugą vystymo) ir Nacionalinio pažangos plano 10 strateginio tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ 10.4 uždavinys „Užtikrinti efektyvų krizių nacionalinio saugumo srityje ir ekstremaliųjų situacijų valdymą bei jų prevenciją“ įgyvendinami atskira ilgalaikė valstybinė saugumo stiprinimo programa – Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros programa.

4. Rengiant Programą, atsižvelgta į Europos Sąjungos (toliau – ES) strateginių dokumentų – 2020 m. liepos 24 d. Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Dėl ES saugumo sąjungos strategijos“, 2021 m. balandžio 14 d. Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „2021–2025 m. ES kovos su organizuotu nusikalstamumu strategija“, 2020 m. gruodžio 9 d. Komisijos komunikato Europos Parlamentui, Europos Vadovų Tarybai, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „ES kovos su terorizmu darbotvarkė: numatyti, užkirsti kelią, apsaugoti, reaguoti“ ir 2021 m. birželio 2 d. Komisijos komunikato Europos Parlamentui ir Tarybai „Sklandžiai veikiančios ir atsparios Šengeno erdvės strategija“ – nuostatas.

II SKYRIUS APLINKOS ANALIZĖ

5. Viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros sąlygos yra pasikeitusios iš esmės. Grėsmės viešajam saugumui tapo labiau kompleksinės, dinamiškesnės ir sunkiau prognozuojamos. Sparti dirbtinio intelekto, didžiųjų duomenų ir kitų virsmo technologijų plėtra, taip pat intensyvus visų gyvenimo sričių skaitmeninimas sukūrė ne tik galimybių, bet ir naujų grėsmių. COVID-19 ligos sukeltos pandemijos nulemta ekonomikos krizė, autoritarinio Baltarusijos Respublikos režimo veiksmai ir Rusijos Federacijos karinė agresija prieš Ukrainą pablogino saugumo situaciją regione ir sudarė papildomas sąlygas plisti neteisėtai migracijai, organizuotam nusikalstamumui, radikalizmui ir terorizmui, taip sukeldami atitinkamų naujų iššūkių viešajam saugumui.

6. Besikeičiant nacionalinio saugumo kontekstui, kartu turi keistis ir viešasis saugumas bei jo stiprinimo ir plėtros kryptys. Viešasis saugumas turi tapti aktualia, modernia, dinamiška ir integruota visuotinės gynybos sistemos dalimi ir reikšmingu elementu. Svarbus ir viešojo saugumo gebėjimas greitai prisitaikyti prie nuolat besikeičiančio konteksto ir grėsmių – laiku nustatyti kintančias ar naujai kylančias grėsmes ir greitai į jas reaguoti. Siekiant tai užtikrinti, būtina sudaryti prielaidas sukurti aktualias grėsmes atitinkančias viešojo saugumo institucijų kompetencijas, užtikrinti nacionalinio saugumo kontekstą atitinkantį aprūpinimą, nustatyti tvarią viešojo saugumo institucinę struktūrą, kuri būtų glaudžiais funkciniais ryšiais susijusi su kitais nacionalinio saugumo sektoriais. Šiuolaikiniame viešajame saugume turi nuosekliai derėti atsparumo, parengties ir atsako elementai. Kartu pabrėžtinas ir vienas iš viešojo saugumo uždavinių – kasdienio gyventojų saugumo užtikrinimas, kuris tiesiogiai susijęs su visuomenės saugumo jausmu. Saugiai besijaučianti visuomenė yra viena iš esminių visuomenės atsparumo prielaidų.

Neteisėtos migracijos ir neteisėto prekių judėjimo keliamos grėsmės

7. Neteisėta migracija sudaro prielaidas nelegalaus darbo ir migrantų išnaudojimo (prekybos žmonėmis), užkrečiamųjų ligų plitimo ir terorizmo rizikoms didėti. Kaip parodė 2021 m. Baltarusijos Respublikos režimo inicijuoti įvykiai, neteisėta migracija gali tapti ir hibridinės atakos įrankiu, keliančiu grėsmę nacionalinio saugumo interesams.

8. Neteisėtos migracijos mastas į ar per Lietuvos Respubliką mažėjo iki 2021 m., kai dėl Baltarusijos Respublikos režimo veiksmų drastiškai išaugo neteisėtos migracijos srautai iš Baltarusijos Respublikos. Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – VSAT) duomenimis, 2021 m. Lietuvos Respublikos saugomą ES išorės sieną iš Baltarusijos Respublikos neteisėtai kirto 4 339 trečiųjų šalių piliečiai, t. y. 10 kartų daugiau nei per pastaruosius penkerius metus kartu sudėjus (2016–2020 m. – 418), o, paskelbus valstybės lygio ekstremaliąją situaciją, dar 8 106 trečiųjų šalių piliečiai buvo neįleisti į Lietuvos Respubliką vadovaujantis valstybės lygio ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo sprendimu. Neteisėtos migracijos spaudimas iš Baltarusijos Respublikos išliko intensyvus ir 2022 m. – vadovaujantis operacijų vadovo sprendimu ar įvestos nepaprastosios padėties metu taikant Lietuvos Respublikos Seimo nustatytas nepaprastąsias priemones, į Lietuvos Respubliką neįleista

11 211 trečiųjų šalių piliečių. Be to, stebimas tiesioginis Baltarusijos Respublikos pareigūnų įsitraukimas organizuojant migrantų atvežimą prie Lietuvos Respublikos valstybės sienos, juos nukreipiant į Lietuvos Respubliką, gadinant fizinį barjerą, įrengtą prie valstybės sienos su Baltarusijos Respublika. Neatmestina ir instrumentalizuotos migracijos hibridinės atakos iš Rusijos Federacijos pusės tikimybė.

9. Vis agresyvesnė Rusijos Federacijos ir Baltarusijos Respublikos politika prieš savo gyventojus skatina dalį šių šalių gyventojų trauktis iš savo valstybių ir kaip vieną iš atvykimo į Lietuvos Respublikos būdų rinktis neteisėtą valstybės sienos kirtimą.

10. Dėl susidariusios situacijos suintensyvėjo organizuotų nusikalstamų grupuočių (toliau – ONG), užsiimančių neteisėtu žmonių gabenimu, veikla. Nusikalstamų veikų žinybinio registro duomenimis, 2022 m. užregistruoti 173 nusikaltimai pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 292 straipsnį „Neteisėtas žmonių gabenimas per valstybės sieną“ (2021 m. – 64, 2020 m. – 14).

11. Lietuvos Respublika daugumai trečiųjų šalių piliečių, siekiančių bet kokiais būdais įteisinti savo buvimą ES, yra tik tranzito šalis, todėl fiksuojami piktnaudžiavimai prieglobsčio suteikimo procedūra: VSAT duomenimis, 2021 m. iš užsieniečių apgyvendinimo vietų pasišalino 767 užsieniečiai, nesulaukę sprendimo dėl prieglobsčio suteikimo ar sulaukę nepalankaus jiems sprendimo, o 2022 m., pasibaigus Lietuvos Respublikos įstatyme „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nustatytam judėjimo laisvės apribojimo terminui, – 2 760 užsieniečių.

12. Vis sunkiau atskleisti sukčiavimo atvejus, kai siekiama kirsti valstybės sieną, įgyti vizas ar leidimus gyventi Lietuvos Respublikoje apgaulės būdu, klastojant dokumentus. Dėl modernių technologijų taikymo biometriniai duomenys, kelionės dokumentai ar teisė gyventi Lietuvos Respublikoje suteikiantys ar patvirtinantys dokumentai klastojami kokybiškiau.

13. Neteisėtas prekių judėjimas daro didelę žalą Lietuvos Respublikos ir ES finansiniams interesams, sąžiningiems rinkos dalyviams, gyventojų, visuomenės ir aplinkos saugumui:

13.1. Pasaulinio profesinių paslaugų bendrovių tinklo tuščių pakelių ir pardavimo duomenų tyrimas rodo, kad nelegali tabako gaminių rinka Lietuvos Respublikoje išlieka gana didelė – 2021 m. siekė 19 proc. Šalyje 2021 m. suvartota daugiau kaip 530 mln. nelegalių cigarečių, dėl to valstybė neteko apie 79 mln. eurų galimų pajamų.

13.2. Didėjant tarptautinės prekybos mastui, vis sudėtingiau kontroliuoti narkotinių ir psichotropinių medžiagų, prekursorių, taip pat prekių, kurios gali būti panaudotos teroro aktams ir kitiems nusikaltimams vykdyti (šaunamųjų ginklų, šaudmenų, sprogmenų, masinio naikinimo ginklų ir kitų strateginių prekių), judėjimą. Šaunamųjų ginklų ir šaudmenų kontrabandos riziką didina ir karas Ukrainoje, dėl kurio šaunamųjų ginklų ir šaudmenų apyvarta šioje šalyje labai išaugo.

13.3. Rimtų grėsmių visuomenės ir aplinkos saugumui kelia neteisėtas branduolinių ir kitų radioaktyviųjų medžiagų gabenimas per valstybių sienas ir kitoks neteisėtas jų platinimas. 2020 m. pasienio kontrolės punktuose (toliau – PKP) VSAT nustatė 5 088, o 2021 m. – net 9 000 jonizuojančiosios spinduliuotės padidėjimo faktų. Nors dėl tarptautinių sankcijų Rusijos

Federacijai ir Baltarusijos Respublikai, taikomų krovinių gabenimui, 2022 m. tokių faktų sumažėjo (nustatyti 3 368), rizika išlieka aktuali.

14. Programa spręstinios neteisėtos migracijos ir neteisėto prekių judėjimo keliamų grėsmių problemos priežastys:

14.1. Nevisiškai optimalūs ir nepakankamai atitinkantys grėsmių pobūdį valstybės sieną kontroliuojančiųjų institucijų pajėgumai ir gebėjimai:

14.1.1. 2022 m. VSAT pareigūnų aprūpinimas pagal nustatytus standartus siekė 71 proc.: trūksta transporto priemonių, bepiločių skraidyklių, modernios kriminalinei žvalgybai, dokumentų tikrinimui ir tyrimui reikalingos įrangos, individualių apsaugos priemonių. Pasenęs VSAT aviacijos orlaivių parkas.

14.1.2. Pasikeitus nacionalinio saugumo kontekstui ir tebesitęsiant instrumentalizuotos migracijos iššūkiui, VSAT susiduria su išaugusiu žmogiškųjų išteklių poreikiu. Įvykių prie Lietuvos Respublikos valstybės sienos, į kuriuos turi reaguoti VSAT pareigūnai, skaičius labai išaugo: 2022 m. užregistruota 1 815 neteisėtų migrantų neįleidimo (ne per PKP) atvejų (2020 m. – 0, 2021 m. – 986), 275 valstybės sienos pažeidimai (2020 m. – 81, 2021 m. – 698), 467 fizinio barjero gadinimo atvejai (2020 m. – 0; 2021 m. – 22), 531 kontrabandos gabenimo atvejais (2020 m. – 349, 2021 m. – 415), 264 neteisėti bepiločių orlaivių skrydžiai (2020 m. – 24, 2021 m. – 134).

14.1.3. Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2022 m. gruodžio 31 d. duomenimis, muitinėje buvo 299 laisvos pareigybės, iš jų – 232 muitinės pareigūnų pareigybės, t. y. apie 14 proc. visų muitinės pareigūnų pareigybių. Didėja muitinės darbuotojų amžiaus vidurkis, ypač teritorinėse muitinėse, kur 50–64 metų amžiaus grupės atstovai sudaro 47–60 proc. visų darbuotojų, todėl artimiausiu metu profesionalaus ir motyvuoto personalo pritraukimo ir išlaikymo problema tik aštrės.

14.1.4. Valstybės sieną kontroliuojančiųjų institucijų pareigūnams reikia daugiau žinių ir įgūdžių, ypač dokumentų tyrimo, užsienio kalbų, darbo su valstybės informacinėmis sistemomis ir registras, bendravimo su socialinę atskirtį patiriančiais asmenimis ir asmenimis, galinčiais patirti diskriminaciją. Nepakankamas šių pareigūnų praktinio parengimo lygis pagal studijų programas.

14.1.5. Nepakankamai automatizuoti (skaitmenizuoti) procesai. Naudojamos valstybės informacinės sistemos ir duomenų bazės stokoja funkcionalumo, sąveikumo ir saugumo, pasenusi techninė ir programinė įranga.

14.2. Dar 2021 m. pabaigoje taikant modernias valstybės sienos stebėjimo technologijas buvo saugoma tik 53,3 proc. valstybės sienos su Baltarusijos Respublika. 2023 m. pradžioje modernios sienos stebėjimo sistemos baigtos įdiegti visame ES išorės sienos (Lietuvos Respublikos dalies) ruože. Siekiant užtikrinti tinkamą šių sistemų funkcionalumą, jos turi būti reguliariai (kas 5–7 metus) atnaujinamos.

14.3. Dėl pasenusios Lietuvos Respublikos pasienio ruožo infrastruktūros sudėtinga užtikrinti operatyvų reagavimą į valstybės sienos pažeidimus ir tinkamą fizinio barjero bei sienos stebėjimo sistemų priežiūrą. Pasienio ruožo infrastruktūra įrengta dar iki 2004 m., todėl pasienio patrulio tako mediniai pėsčiųjų tilteliai, tilteliai ir tiltai per griovius, upes, pelkes tapo pavojingi

vaikščioti ir judėti transporto priemonėmis, pasienio patrulio takas daugelyje vietų sunkiai pravažiuojamas. Tinkamai sutvarkytas patrulio takas būtinas siekiant išnaudoti įrengto fizinio barjero ir įdiegtų sienos stebėjimo sistemų suteikiamas galimybes – operatyviai sureaguoti į valstybės sienos pažeidimus. Neatnaujinus pasienio ruožo infrastruktūros, kyla rizika, kad fizinis barjeras ir sienos stebėjimo sistemos neatitiks savo paskirties ir padidės ES išorės sienos (Lietuvos Respublikos dalies) pažeidžiamumas.

14.4. Ne visi valstybės informaciniai ištekliai turi tinkamą sąveiką su ES informacinėmis sistemomis. Pavyzdžiui, Nacionalinio koordinacinio centro naudojama nacionalinė pasienio įvykių kaupimo sistema neturi tiesioginės sąsajos su Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų keitimosi informacija ir operacinio bendradarbiavimo sistema (EUROSUR), todėl neužtikrinamas operatyvus duomenų pateikimas ir tinkamas informuotumas apie situaciją prie ES išorės sienos.

14.5. Pasenusi ir nepajėgi užtikrinti tinkamos kontrolės didžiosios dalies PKP infrastruktūra ir techninė įranga. PKP suprojektuoti dar iki Lietuvos Respublikos stojimo į ES, todėl jų infrastruktūra nebeatitinka transporto srautų ir tarptautinės prekybos apimtys ir nesudaro prielaidų tinkamai įgyvendinti reikalavimus patikrinimams, nustatytus ES teisės aktuose.

14.6. Rizikų, susijusių su prieglobsčiu, valdymo trūkumai:

14.6.1. PKP ir VSAT rinktinių pasienio užkardose nėra pakankamai infrastruktūros, atitinkančios prieglobsčio prašytojų priėmimo ir laikino apgyvendinimo sąlygoms keliamus reikalavimus, taip pat trūksta priemonių, leidžiančių atlikti skubias ir efektyvias prieglobsčio prašymų nagrinėjimo procedūras, ypač esant didesniems prieglobsčio prašytojų srautams.

14.6.2. Dar iki 2021 m. neteisėtos migracijos krizės VSAT Pabradės užsieniečių registracijos centras buvo nuolat perpildytas, nors, atsižvelgiant į kitų panašios paskirties prieglobsčio prašytojų apgyvendinimo centrų praktiką ES, turėtų būti užtikrintas apie 20 proc. apgyvendinimo galimybių rezervas. Nesudarius tinkamų gyvenimo sąlygų prieglobsčio prašytojams, didėja konfliktų, smurto ir išnaudojimo tarp prieglobsčio prašytojų grėsmė. Ypač didėja seksualinio ir fizinio smurto rizika prieš pažeidžiamiausias prieglobsčio prašytojų grupes, t. y. moteris ir vaikus, todėl būtina numatyti priemones, skirtas apsaugai nuo tokio smurto ir specializuotai kompleksinei pagalbai užtikrinti, taip pat sudaryti sąlygas saugiai pranešti apie patirtą smurtą.

14.6.3. Nepakankamos galimybės efektyviai išplėsti alternatyvių prieglobsčio prašytojų apgyvendinimo vietų tinklą, kilus neteisėtų migrantų antplūdžiui.

14.7. ES teisinė bazė atsako į instrumentalizuotą migraciją ir piktnaudžiavimą prieglobsčio teise srityje neatitinka pasikeitusio grėsmių konteksto. ES išorės sienų apsaugos standarto įtvirtinimo ES teisėje klausimas ypač aktualus, siekiant išvengti fragmentuotos ES išorės sienų apsaugos praktikos, dėl kurios gali susidaryti traukos faktoriai ES išorės sienų ruožuose, nesaugomuose taikant modernias technologijas ar fizinio barjero infrastruktūrą.

Nusikalstamumo ir terorizmo keliamos grėsmės

15. Nusikalstamumas ypač sparčiai prisitaiko prie mokslo bei technologijų pažangos ir viešojo saugumo srityje susiduriama su nuolat kintančiomis grėsmėmis, kurias būtina atidžiai stebėti ir greitai į jas reaguoti, imantis naujų prevencijos ir kontrolės priemonių tiek ES, tiek nacionaliniu lygmenimis. Būtina užtikrinti, kad ir teisėsaugos institucijos galėtų taikyti pažangias technologijas (dirbtiniu intelektu grįstus sprendimus ir kt.) nes, to nepadarius, nusikalstamas pasaulis įgytų nepagrįstą pranašumą.

16. Nuolat tobulėjančios informacinės, ypač internetinės, technologijos vis plačiau taikomos vykdant nusikalstamas veiklas:

16.1. Lietuvos bankų asociacijos duomenimis, 2022 m. dėl elektroninių ir telefoninių sukčiavimų Lietuvos Respublikos gyventojai ir įmonės patyrė beveik 12 mln. eurų žalą (2021 m. – 10,2 mln. eurų, 2020 m. – 4,8 mln. eurų).

16.2. Į elektroninę erdvę dalį savo nusikalstamų veikų perkelia ONG, siekdamos visų pirma plėsti internetinę prekybą neteisėtomis prekėmis ir paslaugomis. ES teisėsaugos bendradarbiavimo agentūros (toliau – Europolas) vertinimu, susiduriama su realia grėsme, kad artimiausiu metu internetinės platformos gali tapti pagrindine visų neteisėtų prekių rūšių platinimo ES vieta.

16.3. Technologinės inovacijos ypač sparčiai keičia ir finansinių paslaugų sektorių. Finansinių technologijų (*finTech*) bendrovės padeda kurti naujus verslo modelius, veiklos programas, procesus ir produktus. Sparti šio sektoriaus plėtra ir *finTech* bendrovių teikiamų elektroninių finansinių paslaugų paketo didėjimas kelia realias grėsmes išnaudoti *finTech* nusikalstamų veikų finansų sistemai vykdymui, pinigų plovimui bei teroristų finansavimui.

17. Vienu pagrindinių šiuolaikinių ONG bruožų yra verslumas – visos ONG, nesvarbu, kokias nusikalstamas veikas daro, siekia kuo didesnio pelno. Narkotinių ir psichotropinių medžiagų bei akcizinių prekių kontrabanda ir platinimas išlieka tarp dominuojančių ONG veiklos sričių. Kaip nurodyta 2020 m. liepos 24 d. Komisijos komunikate „Dėl ES saugumo sąjungos strategijos“, ONG pelnas ES siekia 110 mlrd. eurų per metus, tačiau tik maždaug 1 proc. šio pelno yra konfiskuojama.

18. Nusikaltėliai, siekdami legalizuoti nusikalstamu būdu įgytą turtą, vis aktyviau imasi pinigų plovimo ir kitų nusikaltimų finansų sistemai. Nusikalstamu būdu įgytos lėšos gali būti panaudotos darant įtaką politiniams ar ekonominiams valstybės procesams, didinant korupcijos mastą. 2021 m. Europolio vertinimu, daugiau kaip 80 proc. ONG, veikiančių ES, savo nusikalstamai veiklai vykdyti naudoja teisėtas verslo struktūras ir beveik 60 proc. yra įsitraukusios į korupcinę veiklą.

19. ONG siekiai skverbtis į šalies ūkį ir finansų rinkas kelia rimtą pavojų visuomenės saugumui, valstybės ekonominiam ir politiniam gyvenimui. Nacionaliniam saugumui ypač pavojingos galimos ONG sąsajos su kitų nedraugiškų šalių žvalgybos tarnybomis ar teroristinėmis organizacijomis.

20. Nors Lietuvos Respublikoje terorizmo grėsmės lygis yra žemas, kai kuriuos rizikos veiksnius reikėtų mažinti ir šalinti, siekiant išvengti teroro aktų. Terorizmo grėsmę Lietuvos

Respublikai, kaip ir kitoms ES valstybėms narėms, kelia pavieniai asmenys, kurie, įkvėpti radikalių bei ekstremistinių ideologijų, gali savarankiškai planuoti teroro aktus. Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamento ir Antrojo operatyvinių tarnybų departamento prie Krašto apsaugos ministerijos 2023 m. grėsmių nacionaliniam saugumui vertinime nurodyta, kad šalyje gyvena kelios dešimtys asmenų, aktyviai skleidžiančių dešiniojo ekstremizmo akseleracionizmo nuostatas socialiniuose tinkluose, palaikančių ryšius su bendraminčiais užsienyje. Šiuo aspektu stebima ir COVID-19 pandemijos, neteisėtos migracijos ir Rusijos Federacijos karinės agresijos prieš Ukrainą sąlygotų reiškinių įtaka dešiniajam ekstremizmui. Instrumentalizuotos migracijos hibridinės atakos padariniai taip pat kelia radikalizacijos ir terorizmo rizikas tiek Lietuvos Respublikai, tiek ES: tarp neteisėtai į Lietuvos Respubliką patekusių asmenų yra nustatoma asmenų, turinčių sąsajų su teroristinėmis organizacijomis; asmenys, Baltarusijos Respublikos režimo paversti hibridinės atakos įrankiais, gali tapti radikalizacijos subjektais.

21. Programa spręstinios nusikalstamumo ir terorizmo keliamų grėsmių problemos priežastys:

21.1. Nepakanka prielaidų tinkamai organizuoti ir įgyvendinti nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevenciją: trūksta teisinio reguliavimo, apibrėžiančio atsakingas institucijas, jų pareigas ir funkcijas prevencijos srityje; nepakankamas savivaldybių vaidmuo ir atsakomybė; nėra tinkamo koordinavimo mechanizmo, todėl prevenciją vykdančių institucijų veikla dubliuojama, trūksta jų tarpusavio bendradarbiavimo; tinkamai nevertinamas prevencijos efektyvumas; nepakankamai išnaudojamos mokslo ir studijų institucijų, verslo ir nevyriausybinų organizacijų bei visuomenės įtraukimo į prevencinę veiklą galimybės. Lietuvos Respublikoje būtina sukurti tvarią nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos organizavimo ir įgyvendinimo sistemą ir užtikrinti sklandų jos funkcionavimą.

21.2. Teisėsaugos institucijų turimi technologiniai pajėgumai, tarp jų ir valstybės informacinės sistemos, dar atsilieka nuo bendros technologinės pažangos ir neviseiškai atitinka modernius funkcionalumo, sąveikumo, saugumo ir efektyvumo poreikius. Nepakanka technologinių pajėgumų užtikrinti tinkamą elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos kontrolę, vykdyti analitinę ir prognozinę veiklą, atlikti proceso veiksmus nuotoliniu būdu. Sparčiai auganti skaitmenizuotų duomenų apimtis reikalauja pažangių duomenų integravimo ir analizės įrankių, leidžiančių optimizuoti techninius ir žmogiškuosius išteklius ir naudotojui operatyviai gauti tikslią ir aiškią informaciją, tinkamai ir efektyviai ją apdoroti ir naudoti. Svarbu ir užtikrinti valstybės informacinių sistemų sąveikumą su ES informacinėmis sistemomis.

21.3. Trūksta prielaidų veiksmingai gyventojų pažiūrų radikalėjimo procesų stebėsenai, prevencijai ir deradikalizacijai:

21.3.1. 2020 m. gruodžio 9 d. Komisijos komunikate „ES kovos su terorizmu darbotvarkė: numatyti, užkirsti kelią, apsaugoti, reaguoti“ pabrėžta, kad naudojimas socialine žiniasklaida dažnai tampa teroristinio išpuolio sudedamąja dalimi. Būtina stiprinti teroristinio turinio internete aptikimo galimybes ir diegti inovatyvius informacinių technologijų įrankius, leidžiančius analizuoti ir atpažinti teroristinio pobūdžio turinį.

21.3.2. Radikalizmo skatinimas didžiausią pavojų kelia paaugliams ir jaunuoliams, todėl būtina ypatingą dėmesį skirti jaunų asmenų ugdymui, didinti neformaliojo ir savaiminio mokymosi svarbą, skatinti aktyvų pilietiškumą bei jaunimo dalyvavimą įtraukiose ir įvairove pasižyminčiose visuomenėse.

21.3.3. 2021 m. instrumentalizuotos migracijos hibridinės atakos metu neteisėtai į Lietuvos Respubliką atvykusiems asmenims likus šalyje, neapykantą kurstančios kalbos, patiriama finansinė ir socialinė atskirtis gali apsunkinti šių asmenų integraciją į visuomenę ir paskatinti jų radikalėjimą bei nusikalstamą veiklą, todėl svarbios ir priemonės socialinei atskirčiai, diskriminacijai ir marginalizacijai mažinti.

21.4. Potencialių terorizmo taikinių – viešųjų erdvių ir susibūrimo vietų – apsauga nevisiškai atitinka grėsmių pobūdžio. Trūksta naujausių technologinių sprendimų, bendradarbiavimo ir keitimosi informacija tarp viešojo ir privataus sektorių įrankių, stiprintini policijos pareigūnų greito reagavimo į galimus išpuolius gebėjimai, didintinas savivaldybių vaidmuo ir atsakomybė.

21.5. Nepakankamai išnaudojamos tarpinstitucinio ir tarptautinio bendradarbiavimo galimybės. Teisėsaugos institucijų pareigūnams ir kitiems valstybės tarnautojams reikia daugiau specialiųjų žinių ir įgūdžių. Nepakankamas Lietuvos Respublikos teisėsaugos pareigūnų dalyvavimas tarptautinėse teisėsaugos operacijose ir jungtinėse tyrimo grupėse. Bendradarbiavimo galimybes riboja ir nepakankamas ES ir valstybės informacinių sistemų ir registrų sąveikumas.

21.6. Ne visada pavyksta užkirsti kelią nusikalstamu būdu gauto turto legalizavimui ar jo investavimui į tolesnę neteisėtą veiklą:

21.6.1. Tobulintina pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos sistema. Būtinai rizikų vertinimo išplėtimas, apimant ir tarptautinių finansinių sankcijų įgyvendinimą bei su tarptautiniais mokėjimais, naujomis technologijomis ir masinio naikinimo ginklų platinimu susijusias grėsmes. Taip pat būtina orientotis į sudėtingų pinigų plovimo schemų tyrimą, ypač daug dėmesio skiriant pinigų plovimui, susijusiam su organizuotu nusikalstamumu, korupcija, fiktyvių įmonių panaudojimu, prekybos veikla ir užsienyje įvykdytais pirminiais nusikaltimais. Tam tikslui būtina stiprinti finansinės žvalgybos padalinio ir ikiteisminio tyrimo įstaigų technologinius ir žmogiškuosius pajėgumus, taip pat priežiūros, reguliavimo ir teisėsaugos institucijų bei privataus sektoriaus bendradarbiavimą, keitimąsi informacija ir informacijos analizę.

21.6.2. Nepakankamai efektyvi nusikalstamu būdu gauto turto paieška ir konfiskavimas. Turto paėmimas iš nusikalstamas veikas padariusių ir (ar) su jais susijusių trečiųjų asmenų, atimant galimybę naudotis iš nusikalstamų veikų gauta turtine nauda, turi būti vienu esminių baudžiamosios politikos tikslų. Turto tyrimai turi būti aktyviai atliekami kriminalinės žvalgybos ir ikiteisminio tyrimo metu visose bylose dėl pajamas generuojančių nusikalstamų veikų.

21.6.3. Aktualus dėl sankcijų, taikomų Rusijos Federacijai dėl jos karinės agresijos prieš Ukrainą, įšaldyto turto konfiskavimo ir galimo šio turto panaudojimo klausimas tiek šios agresijos kontekste, tiek kuriant naujus tarptautinės teisės institutus – būtina toliau siekti priimti horizontalius sprendimus ES lygmeniu.

21.7. Didelis tam tikrų nusikalstamų veikų latentiskumas (ypač nusikaltimų elektroninėje erdvėje, prekybos žmonėmis, neapykantos nusikaltimų, neapykantą kurstančios kalbos, nusikaltimų finansų sistemai, korupcinio pobūdžio nusikaltimų), nes teisėsaugos institucijos stokoja pajėgumų ir gebėjimų jas identifikuoti, o nukentėjusieji dažnai nepraneša teisėsaugai apie nusikalstamas veikas. Pagal 2021 m. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos užsakymu atlikto viktimologinio tyrimo rezultatus, 56 proc. apklaustų Lietuvos Respublikos gyventojų, nukentėjusių nuo nusikalstamos veikos, nesikreipė į policiją ar kitą teisėsaugos instituciją. Be to, dalis Lietuvos Respublikos gyventojų toleruoja tam tikras nusikalstamas veikas – 2022 m. Vidaus reikalų ministerijos užsakymu atliktos gyventojų apklausos duomenimis, 33 proc. gyventojų pateisina nelegaliu būdu įsigytų prekių (pavyzdžiui, tabako, alkoholio ar degalų) vartojimą.

Nepakankamai veiksmingai funkcionuojančios viešojo saugumo institucijos

22. Neefektyviai veikiančios viešojo saugumo institucijos gali kelti grėsmių viešajam saugumui nesuvaldymo rizikas, o tai sumažintų visuomenės saugumo jausmą ir pasitikėjimą šiomis institucijomis.

23. Išaugęs Lietuvos Respublikos kaimynystėje esančių ir kitų autoritarinių režimų agresyvumas iš esmės pablogino saugumo situaciją regione. Dėl šių pokyčių būtina užtikrinti tinkamą viešojo saugumo institucijų parengtį bei veikimą ir karinių grėsmių akivaizdoje, taip pat stiprinti šių institucijų gebėjimus ir pajėgumus atremti hibridines grėsmes ir užtikrinti nacionaliniam saugumui svarbių objektų fizinę apsaugą.

24. Vidaus reikalų ministerijos užsakymu atliktos Lietuvos Respublikos gyventojų nuomonės apklausos duomenimis, 2022 m., kaip ir 2021 m., saugiai savo gyvenamojoje vietovėje besijaučiančių gyventojų dalis siekė 87 proc. – tai geriausias rezultatas per laikotarpį nuo 2005 m., kai tokios apklausos pradėtos vykdyti. Eurobarometro tyrimų duomenimis, Lietuvos Respublikos gyventojų pasitikėjimas policija išaugo nuo 35 proc. 2007 m. iki 78 proc. 2022 m. (aukštesni rodikliai tik septyniose kitose ES valstybėse narėse, pavyzdžiui, Suomijos Respublikoje, Nyderlandų Karalystėje ir Danijos Karalystėje siekė daugiau kaip 90 proc.). Išlaikyti ar viršyti šiuos rezultatus pasikeitus nacionalinio saugumo kontekstui ir sudėtingėjant grėsmėms – didelis iššūkis viešojo saugumo institucijoms ir tam reikia papildomų pastangų.

25. Vis dar opia visuomenės saugumo problema išlieka priešgaisrinė sauga. Tarptautinės priešgaisrinės ir gelbėjimo tarnybų asociacijos (CTIF) duomenimis, 2020 m. gaisruose žuvusių žmonių skaičius 100 tūkst. Lietuvos Respublikos gyventojų (3,4) buvo vienas didžiausių, palyginti su kitomis ES valstybėmis narėmis (didesnis – tik Latvijos Respublikoje (4,4)).

26. Programa spręstinis nepakankamai veiksmingai funkcionuojančių viešojo saugumo institucijų problemos priežastys:

26.1. Viešojo saugumo institucijos nėra pakankamai pasirengusios veikti nepaprastosios padėties, mobilizacijos ir karo padėties metu, hibridinių ir kitų naujo pobūdžio grėsmių akivaizdoje:

26.1.1. Viešojo saugumo institucijos nepakankamai aprūpintos individualiai pareigūnų apsaugai ir išgyvenimui reikalingomis priemonėmis, priemonėmis, skirtomis specialioms užduotims vykdyti (termovizoriais, žiūronais, signalinėmis raketomis, dronais, šarvuotais visureigiais ir kt.) ir ginkluote. Turimos individualios pareigūnų apsaugos priemonės ir ginkluotė yra pritaikytos vykdyti užduotis iki šiol egzistavusioje saugumo aplinkoje, kuri pasikeitė. Priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų (toliau – PGP) pareigūnams, kurie karo padėties metu vykdytų gyventojų gelbėjimo darbus, trūksta individualių apsaugos priemonių, įrangos ir technikos gelbėjimo darbams griuvėsiuose atlikti, stambiems incidentams likviduoti. Viešojo saugumo institucijoms, karo atveju sudarančioms ginkluotąsias pajėgas (VSAT, Viešojo saugumo tarnybai prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VST) ir Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnybai), trūksta NATO standartus atitinkančios ginkluotės, amunicijos, ekipuotės ir ryšio priemonių. Aprūpinimas tokiomis priemonėmis svarbus, siekiant užtikrinti šių institucijų parengtumą veikti su Lietuvos kariuomene.

26.1.2. Būtina peržiūrėti viešojo saugumo institucijų vaidmenis, veiklos modelius ir veikimo algoritmus ir juos aktualizuoti, atsižvelgiant į hibridines ir kitas naujo pobūdžio grėsmes, taip pat ir į integruoto krizių ir ekstremaliųjų situacijų modelio mechanizmo veikimą, ir juos išbandyti pratybų metu. Pratybų procesas turi būti nuolatinis ir nuoseklus. Viešojo saugumo institucijos turi reguliariai dalyvauti Lietuvos kariuomenės organizuojamose pratybose, taip pat pačios organizuoti pratybas, skirtas situacijoms, kurioms būtų taikomos Lietuvos Respublikos karo padėties įstatymo ir Lietuvos Respublikos ginkluotos gynybos ir pasipriešinimo agresijai įstatymo nuostatos, ir į šias pratybas įtraukti Lietuvos kariuomenę ir savivaldybių bei kitas kompetentingas institucijas, siekiant užtikrinti bendrą, kryptingą ir rezultatyvų veikimą.

26.1.3. Svarbu, kad viešojo saugumo institucijų, ypač tų, kurios karo atveju sudarytų ginkluotąsias pajėgas, pareigūnai turėtų esminių karinių įgūdžių, taktinių bei techninių žinių. Šiam tikslui pasiekti svarstytinas poreikis ir galimybės viešojo saugumo institucijų, kurios karo atveju sudarytų ginkluotąsias pajėgas, pareigūnams išeiti bazinį kario kursą ir kasmet atnaujinti kovinio rengimo įgūdžius.

26.1.4. Būtina sudaryti galimybes viešojo saugumo institucijoms pasitelkti buvusius pareigūnus, kurių žinios ir kompetencijos prisidėtų prie joms keliamų uždavinių ir funkcijų įgyvendinimo – reglamentuoti ir įveikinti personalo rezervo institutą.

26.1.5. Tobulintinas nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų fizinės apsaugos mechanizmas, siekiant atliepti aktualias grėsmes. Klausimo aktualumą patvirtina Rusijos Federacijos vykdomo karo Ukrainoje patirtys. Reikia peržiūrėti ir aktualizuoti, atsižvelgiant į grėsmes, saugotinų objektų sąrašą ir saugančių subjektų ratą bei reikalavimus objektų apsaugai. Taip pat būtina stiprinti saugančių subjektų pajėgumus bei sąveiką ir užtikrinti optimalų jų tinklą, kuris sudarytų prielaidas efektyviai saugomų objektų apsaugai.

26.1.6. Aktualus viešojo saugumo institucijų sistemos fragmentacijos, kai giminė ir panašias viešojo saugumo funkcijas atlieka skirtingos institucijos, mažinimas.

26.2. Stokojama žmoniškųjų išteklių, ypač tiriant nusikalstamas veikas elektroninėje erdvėje, nusikaltimus finansų sistemai, atliekant kriminalistinius tyrimus ir ekspertizes, VST bei

valstybinės priešgaisrinės gelbėjimo tarnybos (toliau – VPGT) ir savivaldybių priešgaisrinės tarnybų (toliau – SPT) komandose. 2022 m. gruodžio 31 d. duomenimis, buvo neužimta 15 proc. vidaus tarnybos sistemos pareigūnų pareigybių:

26.2.1. Nepakankamai patrauklios vidaus tarnybos sistemos pareigūnų darbo sąlygos ir nepakankamas aprūpinimas. Remiantis Vidaus reikalų ministerijos atlikto vyriausybinio sektoriaus darbuotojų pasitenkinimo darbu ir motyvacijos 2022 m. tyrimo duomenimis, tik 38 proc. vidaus tarnybos sistemos pareigūnų rekomenduotų kitam asmeniui dirbti dabartinėje jo darbovietėje, 32 proc. – nerekomenduotų, o 30 proc. – nežino, ar rekomenduotų. Atvirų atsakymų analizė parodė, kad dominuoja kelios pagrindinės spręstinos problemos: įstaigos mikroklimatas ir tarpusavio santykiai, darbo organizavimas ir aprūpinimas darbo priemonėmis. Būtina gerinti aprūpinimą darbo priemonėmis ir darbo sąlygas, kaip tiesioginę įtaką vidaus tarnybos sistemos pareigūnų funkcijų atlikimui turinčius veiksnius. Pavyzdžiui, 2022 m. policijos pareigūnų aprūpinimas pagal patvirtintus standartus siekė 64 proc.

26.2.2. Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų socialinės garantijos dar nevisiškai atitinka pareigūnų lūkesčius ir nepakankamai kompensuoja tarnybos ypatumus, taip pat neskatina pareigūnų likti tarnyboje visą pareigūno darbingą amžių. Tokia situacija nėra palanki siekiant pritraukti pareigūnus, ypač jaunus žmones, į statutines įstaigas ir juos išlaikyti.

26.2.3. Nepatrauklus vidaus tarnybos sistemos pareigūnų darbo užmokestis. Remiantis vyriausybinio sektoriaus darbuotojų pasitenkinimo darbu ir motyvacijos 2022 m. tyrimo duomenimis, beveik visi (98 proc.) vidaus tarnybos sistemos pareigūnai nurodė, kad jiems svarbus darbo užmokestis, tačiau juo patenkinti buvo tik trečdalis pareigūnų (34 proc.). Darbo užmokesčio sistema statutinėse įstaigose dar nepakankamai paslanki ir orientuota į darbo pobūdį, sudėtingumą ir veiklos rezultatyvumą. Pavyzdžiui, darbo užmokesčio kilimas nėra susietas su pareigūno patirtimi, naujai įgyjamomis kompetencijomis ir veiklos rezultatais, nėra darbo užmokesčio diferencijavimo pagal darbo sudėtingumą, nesudaryta pakankamų prielaidų užtikrinti horizontalios karjeros įgyvendinimą.

26.2.4. Nepakankamas moksleivių ir studentų informavimas apie karjeros galimybes statutinėse įstaigose, be to, sudėtingas, ilgas ir nelankstus naujų vidaus tarnybos sistemos pareigūnų (specialistų) įdarbinimo procesas, jiems keliama aukšti reikalavimai. Visų statutinių įstaigų darbuotojų poreikis yra išaugęs, tačiau baigiančių mokyklą abiturientų ir stojančiųjų skaičius šalies mastu sumažėjęs, pavyzdžiui, 2022 m. į Mykolo Romerio universitetą, į studijas pagal programą „Teisė ir policijos veikla“, priimta 15, kai kvota – 30 asmenų. Dėl nepakankamo naujų pareigūnų įsiliejimo susiduriama su personalo senėjimo problema, neužtikrinamas savalaikis personalo pakeičiamumas, kartu mažėja bendras dirbančių pareigūnų skaičius, o tai kelia riziką, kad dalies funkcijų visa apimtimi įgyvendinti nebus įmanoma.

26.3. Viešojo saugumo institucijose stokojama žinių ir įgūdžių, specialiųjų kompetencijų, ypač tiriant nusikalstamas veikas elektroninėje erdvėje, neapykantos nusikaltimus ir neapykantą kurstančias kalbas, nusikaltimus finansų sistemai, korupcinio pobūdžio nusikaltimus, atliekant turto ir ūkinės-finansinės veiklos tyrimus, kriminalistinius tyrimus ir ekspertizes, dirbant su valstybės informacinėmis sistemomis ir registrais:

26.3.1. Nėra sukurtos tinkamos vidaus tarnybos sistemos pareigūnų rengimo sistemos. Universitetinės studijos savo esme neužtikrina praktinių įgūdžių suteikimo (išskyrus studijas Vilniaus Gedimino technikos universitete pagal gaisrinės saugos programą, kurios studentai praktiką atlieka VPGT padaliniuose). Nėra koleginių studijų programų pareigūnams rengti, kuriose daugiau dėmesio būtų skiriama praktiniams įgūdžiams. Statutinės įstaigos nedalyvauja, priimant sprendimus dėl pareigūnų rengimo studijų programų, mažai gali paveikti pareigūnų rengimo turinį ir kokybę, todėl studijas baigusiems pareigūnams trūksta reikiamų įgūdžių ir jie mokosi tarnybos vietose. Nėra VST pareigūnų rengimo pagal profesinio mokymo programą ir Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pareigūnų rengimo studijų programos ar specializacijos. Nepakankama vidaus reikalų profesinio mokymo įstaigų materialinė bazė.

26.3.2. Stiprintinos vadovų lyderystės ir vadovavimo kompetencijos. Remiantis vyriausybinių sektoriaus darbuotojų pasitenkinimo darbu ir motyvacijos 2022 m. tyrimo duomenimis, tiesioginio vadovo organizaciniais gebėjimais ir tarpusavio santykiais buvo patenkinti 6 iš 10 vidaus tarnybos sistemos pareigūnų, 6 proc. nurodė, kad tiesioginiai vadovai su jais elgiasi nepagarbiai. Tik pusė pareigūnų teigiamai vertino jų įstaigos vadovybės gebėjimą paaiškinti ateities viziją ir pritarė teiginiui, kad vadovybė motyvuoja siekti geriausių rezultatų.

26.4. Priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemai trūksta efektyvumo:

26.4.1. Nepakankamos sąlygos, kad nelaimės atveju gyventojai visada sulauktų patikimos ir kokybiškos pagalbos. 2021 m. Valstybės kontrolė valstybinio audito ataskaitoje „Priešgaisrinių gelbėjimo pajėgų veikla mažinant gaisrų skaičių ir jų padarytus nuostolius“ konstatavo, kad ne visada užtikrinama tinkama nuolatinė PGP parengtis atlikti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo darbus, ir ši problema išlieka aktuali:

26.4.1.1. Dabartinė priešgaisrinės saugos sistema yra fragmentuota ir neatitinka šių dienų poreikių. Šią problematiką 2022 m. konstatavo ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės strateginės analizės centras tyrimo „Priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemos vertinimas, siekiant jos didesnio efektyvumo ir veiksmingumo“ ataskaitoje. SPT yra savarankiški juridiniai asmenys (iš viso 50) ir nepavaldūs Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – PAGD), todėl problemiška užtikrinti tinkamą jų parengtį.

26.4.1.2. Neužtikrinamas sisteminis ir efektyvus savanorių ugniagesių pasitelkimas. Savanorio ugniagesio instituto teisinis reglamentavimas netobulas, nėra bendros savanorių ugniagesių pasitelkimo į įvykius informacinės platformos, trūksta finansavimo ir realaus savarankiškumo savanorių ugniagesių judėjimui, motyvacijos ir finansinio kompensavimo darbdaviui mechanizmo, todėl svarstyti koncepcinio savanorių ugniagesių veiklos Lietuvos Respublikoje modelio pokyčiai.

26.4.1.3. 2022 m. VPGT aprūpinimas transporto priemonėmis pagal Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standartą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. balandžio 17 d. nutarimu Nr. 354 „Dėl Priešgaisrinės saugos užtikrinimo standarto patvirtinimo“, siekė tik 60 proc. Ypač trūksta specialiosios gaisrinės technikos (transporto priemonių) gelbėjimo darbams. Pusė VPGT turimų šių transporto priemonių – senesnės nei 15 metų.

26.4.1.4. Neatnaujinta PAGD Bendrojo pagalbos centro informacinė sistema, o PGP naudojama komunikacinė įranga yra technologiškai pasenusi.

26.4.1.5. Pastarieji įvykiai pasaulyje rodo, kad PGP turi būti universalesnės ir savo veikloje diegti technologines naujoves. Tam reikia atitinkamos technikos ir įrangos, žmogiškųjų išteklių, specialiųjų kvalifikacinių žinių ir įgūdžių.

26.4.2. Tobulintinas gaisrų kilimo rizikos valdymas – 2021 m. Valstybės kontrolė konstatavo, kad nepakankamai veiksmingai valdoma gaisrų kilimo rizika:

26.4.2.1. Efektyviai valstybinei priešgaisrinei priežiūrai trūksta pažangių technologijų ir pareigūnų, todėl neužtikrinama objektų priešgaisrinės būklės kontrolė nustatytu periodiškumu, laiku neįsitikinama, ar objektų valdytojai laikosi priešgaisrinės saugos reikalavimų.

26.4.2.2. Neatliekamas gaisrų prevencijos priemonių poveikio vertinimas.

26.4.2.3. Nėra aiškiai apibrėžtos gaisrų prevenciją vykdančių institucijų funkcijos šioje srityje, nepakankamai efektyviai bendradarbiaujama tarp valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų.

26.4.2.4. Gyventojų žūtis gaisruose neretai lemia socialinės problemos, todėl į prevencinę veiklą reikia labiau įtraukti bendruomenes, savanorius ugniagesius, švietimo ir socialinius darbuotojus, nevyriausybines organizacijas.

26.5. Neoptimali policijos organizacinė sistema ir nepakankamai efektyvūs vidaus administravimo procesai:

26.5.1. Didelis policijos įstaigų (juridinių asmenų) skaičius apsunkina ne tik finansinių, materialinių, žmogiškųjų išteklių valdymą, koordinavimą ir kontrolę, bet ir didina išlaidas (pavyzdžiui, įvairaus lygmens vadovų darbo užmokesčiui ir kt.). Nuolat atsirandantys nauji iššūkiai suponuoja būtinybę turėti organizacijos sistemą, neapsunkintą atskirų įstaigų veiklos teritoriniu principu autonomiškumo ir sprendimų derinimo biurokratinėmis procedūromis ir galinčią lanksčiau ir efektyviau reaguoti į atsirandančius iššūkius, mobilizuojant pajėgas ir jas perskirstant.

26.5.2. Esama policijos įstaigų sistema neatitinka prokuratūros ir teisminių institucijų teritorinio išdėstymo ribų ir tai apsunkina įstaigų bendradarbiavimą, vienodų veiklos principų diegimą, jų įtvirtinimą organizuojant ir koordinuojant ikiteisminį tyrimą.

26.5.3. Nevienoda policijos įstaigų ir padalinių struktūra ir darbo organizavimas, nesubalansuota kiekybinė padalinio sudėtis neleidžia efektyviai išnaudoti turimų finansinių ir žmogiškųjų išteklių. Dideli policijos įstaigose dirbančių darbuotojų skaičiaus netolygumai lemia skirtingą policijos pareigūnų darbo krūvį, apsunkina vienodų policijos veiklos standartų įgyvendinimą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje.

26.6. Dauguma vidaus reikalų ministro valdymo srities statutinių įstaigų valdomų pastatų neatitinka šiuolaikinių energijos vartojimo efektyvumo reikalavimų, juose darbuotojams nesudarytos tinkamos darbo sąlygos, patalpų infrastruktūra nėra pakankamai pritaikyta įstaigų veiklai ir viešosioms paslaugoms teikti. Modernizuota infrastruktūra ir padidintas jos valdymo efektyvumas sudarytų prielaidas ne tik racionaliai naudoti valstybės biudžeto lėšas, bet ir pagerinti darbuotojų darbo sąlygas ir teikiamų viešųjų paslaugų kokybę.

III SKYRIUS

VIEŠOJO SAUGUMO STIPRINIMO IR PLĖTROS UŽDAVINIŲ ĮGYVENDINIMO PRIORITETAI

27. Atsižvelgiant į Programos II skyriuje nurodytas problemas ir jų priežastis bei pasikeitusį nacionalinio saugumo kontekstą, nustatomi šie viešojo saugumo stiprinimo ir plėtros uždavinių įgyvendinimo prioritetai:

27.1. viešojo saugumo institucijų ir jų sistemos pasirengimo atremti hibridines grėsmes ir veikti nepaprastosios padėties, mobilizacijos ir karo padėties metu stiprinimas;

27.2. ES išorės sienos (Lietuvos Respublikos dalies) apsaugos stiprinimas;

27.3. viešojo saugumo institucijų aprūpinimas pakankamais reikiamų kompetencijų žmogiškaisiais ištekliais;

27.4. nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos veiksmingumo didinimas;

27.5. priešgaisrinės saugos efektyvumo didinimas.

IV SKYRIUS

VIEŠOJO SAUGUMO STIPRINIMO IR PLĖTROS UŽDAVINIŲ ĮGYVENDINIMO KRYPTYS

28. Nacionalinio saugumo strategijos 39 punkte nustatytų ES išorės sienos apsaugos, migracijos procesų valdymo užtikrinimo uždavinių ir Nacionalinio pažangos plano 10 strateginio tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ 10.6 uždavinio „Padidinti ES išorės sienos kontrolės veiksmingumą ir sustiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę“ įgyvendinimo kryptys:

28.1. ES išorės sienos (Lietuvos Respublikos dalies) apsaugai taikomos modernios sienos stebėjimo technologijos ir naudojamas fizinis barjeras, užtikrinama tinkama jų priežiūra;

28.2. optimizuojami valstybės sieną kontroliuojančių institucijų žmogiškieji ištekliai ir stiprinami jų gebėjimai bei technologiniai pajėgumai, atliepiančios grėsmių pobūdį ir išnaudojant technologinę pažangą ir inovacijas;

28.3. atnaujinama Lietuvos Respublikos pasienio ruožo infrastruktūra, reikalinga operatyviam reagavimui į valstybės sienos pažeidimus ir tinkamai fizinio barjero bei sienos stebėjimo sistemų priežiūrai;

28.4. plėtojama bendra migracijos procesus apimanti valstybės informacinė sistema ir tobulinami kiti valstybės informaciniai ištekliai: didinamas naudojamų valstybės informacinių sistemų ir registrų funkcionalumas, saugumas ir tarpusavio sąveikumas bei sąveikumas su ES informacinėmis sistemomis, atnaujinama techninė ir programinė įranga;

28.5. didinamas prieglobsčio procedūrų operatyvumas, mažinamos galimybės piktnaudžiauti prieglobsčio suteikimo ir vizų ar leidimų gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo sistema;

28.6. didinamas migrantų priėmimo ir apgyvendinimo sistemos efektyvumas ir gebėjimai greitai ir lanksčiai reaguoti į situacijos pokyčius;

28.7. plėtojama efektyvi neteisėtų migrantų grąžinimo į kilmės šalis sistema;

28.8. stiprinamas tarptautinis bendradarbiavimas, ypač su Baltijos jūros regiono valstybėmis ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX).

29. Nacionalinio saugumo strategijos 40 punkte nustatytų terorizmo, ekstremizmo ir radikalizacijos prevencijos užtikrinimo uždavinių, 41 punkte nustatytų valstybės finansų sistemos apsaugos stiprinimo ir efektyvios kovos su organizuotu nusikalstamumu užtikrinimo uždavinių ir Nacionalinio pažangos plano 10 strateginio tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ 10.7 uždavinio „Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes“ įgyvendinimo kryptys:

29.1. sukuriami veiksminga nusikaltimų ir kitų teisės pažeidimų prevencijos organizavimo ir įgyvendinimo sistema ir užtikrinamas sklandus jos funkcionavimas;

29.2. plėtojamas teisėsaugos institucijų analitinis potencialas, veiksminga rizikos analizė;

29.3. diegiamos pažangios technologijos, inovacijos ir įrankiai, skirti nusikalstamoms veikoms, ypač ONG daromiems nusikaltimams, taip pat nusikaltimams elektroninėje erdvėje ir nusikaltimams finansų sistemai užkardyti, identifikuoti ir tirti, plėtojamos atitinkamos teisėsaugos institucijų pareigūnų kompetencijos;

29.4. išnaudojamos tarpinstitucinio ir tarptautinio bendradarbiavimo ir keitimosi informacija galimybės, stiprinant atitinkamas teisėsaugos institucijų pareigūnų specialiąsias kompetencijas ir technologinius pajėgumus;

29.5. atnaujinami ir tobulinami valstybės informacinės sistemos ir registrai, užtikrinama jų sąveika su ES informacinėmis sistemomis;

29.6. tobulinama pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos sistema: stiprinami kompetentingų institucijų pajėgumai, tarpinstitucinė sąveika ir bendradarbiavimas su privačiu sektoriumi;

29.7. didinamas nusikalstamu būdu gauto turto paieškos, areštavimo ir konfiskavimo mechanizmo veiksmingumas;

29.8. tobulinama gyventojų pažiūrų radikalėjimo procesų stebėsenai bei prevencijai ir stiprinamos reagavimo į teroro aktus pajėgos.

30. Nacionalinio saugumo strategijos 32.6 papunkčio nuostatos dėl Lietuvos kariuomenės sąveikos su viešojo saugumo institucijomis stiprinimo, 32.11 papunktyje nustatyto uždavinio stiprinti ginkluotąsias pajėgas sudarančių institucijų parengtumą veikti su Lietuvos kariuomene, aprūpinant NATO standartus atitinkančia ginkluote, amunicija ir ekipuote, ir 36.5 papunkčio nuostatos dėl viešojo saugumo institucijų gebėjimų ir pajėgumų atremti hibridines grėsmes, dalyvauti valstybės gynyboje ir užtikrinti nacionaliniam saugumui svarbių įrenginių, turto ir objektų fizinę apsaugą vystymo bei Nacionalinio pažangos plano 10 strateginio tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ 10.8 uždavinio „Didinti viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumą ir veiksmingumą“ įgyvendinimo kryptys:

30.1. pasirengimo atremti hibridines grėsmes ir veikti nepaprastosios padėties, mobilizacijos ir karo padėties metu srityje:

30.1.1. viešojo saugumo institucijų pareigūnai aprūpinami priemonėmis, skirtomis veikti nepaprastosios padėties, mobilizacijos ir karo padėties metu;

30.1.2. stiprinama viešojo saugumo institucijų sąveika su Lietuvos kariuomene ir viešojo saugumo institucijų pareigūnų įgūdžiai veikti karo padėties metu, hibridinių ir kitų naujo pobūdžio grėsmių akivaizdoje;

30.1.3. stiprinama nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų fizinė apsauga, atsiliepiant į aktualias grėsmes;

30.1.4. mažinama viešojo saugumo institucijų sistemos fragmentacija ir funkcijų dubliavimas;

30.1.5. siekiant sustiprinti viešojo saugumo institucijų pajėgumus, kuriamas efektyviai veikiantis personalo rezervas ir tobulinamas kursantų pasitelkimo institutas;

30.2. viešojo saugumo institucijų žmogiškųjų išteklių ir veiklos valdymo srityse:

30.2.1. kuriama subalansuota ir socialiai teisinga vidaus tarnybos ypatumų, vidaus tarnybos sistemos pareigūnams taikomų reikalavimų, darbo užmokesčio ir socialinių garantijų sistema;

30.2.2. diegiamos papildomos skatinimo ir motyvavimo priemonės, skirtos į vidaus tarnybą pritraukti daugiau naujų pareigūnų;

30.2.3. kuriama optimali vidaus tarnybos sistemos pareigūnų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo institucinė sistema, integruojanti profesinį mokymą ir aukštąjį mokslą, ir plėtojama jos infrastruktūra;

30.2.4. veiksmingai išnaudojamos kvalifikacijos tobulinimo ES ir tarptautiniuose formatuose galimybės;

30.2.5. viešojo saugumo institucijų pareigūnai aprūpinami priemonėmis, būtinomis jų funkcijoms atlikti ir pareigūnų saugumui užtikrinti kasdienėje veikloje;

30.2.6. kuriama tinkama viešojo saugumo institucijų pareigūnų darbo aplinka rekonstruojant viešojo saugumo institucijų pastatus ar statant naujus;

30.2.7. optimizuojama viešojo saugumo institucijų organizacinė sistema ir didinamas jų vidaus administravimo efektyvumas;

30.3. priešgaisrinės saugos srityje:

30.3.1. pašalinama priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemos fragmentacija, kuriant centralizuotą šios sistemos modelį;

30.3.2. stiprinami PGP pajėgumai, užtikrinant reikiamą jų aprūpinimą;

30.3.3. plėtojama ir stiprinama savanorių ugniagesių veikla;

30.3.4. stiprinama gaisrų prevencija, orientuojantis į rezultatus, diegiant pažangias technologijas, plečiant valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų bendradarbiavimą;

30.3.5. plėtojamas visuomenės švietimas priešgaisrinės saugos klausimais, įtraukiant nevyriausybinės organizacijas ir bendruomenes, skatinama gyventojų savisaugos kultūra ir atsakingas elgesys.

V SKYRIUS

PAŽANGOS PRIEMONĖS, JŲ REZULTATO RODIKLIAI IR PRELIMINARIOS PAŽANGOS LĖŠOS PROGRAMAI ĮGYVENDINTI

31. Neteisėtos migracijos ir neteisėto prekių judėjimo keliamų grėsmių problemai spręsti ir Nacionalinio pažangos plano 10 strateginio tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ 10.6 uždaviniui „Padidinti ES išorės sienos kontrolės veiksmingumą ir sustiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę“ įgyvendinti numatoma pažangos priemonė – stiprinti ES išorės sienos ir neteisėtos migracijos kontrolės pajėgumus ir gebėjimus.

32. Nusikalstamumo ir terorizmo keliamų grėsmių problemai spręsti ir Nacionalinio pažangos plano 10 strateginio tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ 10.7 uždaviniui „Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes“ įgyvendinti numatoma pažangos priemonė – sudaryti prielaidas veiksmingai nusikaltimų prevencijai ir kontrolei bei terorizmo grėsmių mažinimui.

33. Nepakankamai efektyviai ir veiksmingai funkcionuojančių viešojo saugumo institucijų problemai spręsti ir Nacionalinio pažangos plano 10 strateginio tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ 10.8 uždaviniui „Didinti viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumą ir veiksmingumą“ įgyvendinti numatomos šios pažangos priemonės:

33.1. Užtikrinti viešojo saugumo institucijų parengtį aktualioms grėsmėms.

33.2. Padidinti vidaus tarnybos patrauklumą ir pagerinti viešojo saugumo institucijų pareigūnų darbo sąlygas.

33.3. Tobulinti vidaus tarnybos sistemos pareigūnų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo sistemą.

33.4. Padidinti priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemos efektyvumą.

34. Preliminarios pažangos lėšos Programai įgyvendinti, pažangos priemonių rezultato rodikliai ir jų reikšmės nurodytos Programos priede.

VI SKYRIUS

PROGRAMOS ĮGYVENDINIMAS

35. Programa įgyvendinama 2023–2030 metais.

36. Programoje numatyti pokyčiai įgyvendinami per realaus laiko duomenimis ir įrodymais grindžiamų sprendimų priėmimo procesą.

37. Programos valdytoja – Vidaus reikalų ministerija. Programą pagal kompetenciją įgyvendina Vidaus reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Finansų ministerija, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Valstybės saugumo departamentas, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, Vadovybės apsaugos tarnyba, vidaus reikalų, teisingumo ir finansų ministrų valdymo sričių statutinės įstaigos.

38. Programos įgyvendinimą organizuoja Vidaus reikalų ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo nuostatomis. Programa įgyvendinama, rengiant ir įgyvendinant pažangos priemones, numatytas Programoje, taip pat kitose plėtros programose, kurių valdytojai yra Programą įgyvendinančios ministerijos, ir vykdant tęstinės veiklos priemones, numatytas Programą įgyvendinančių institucijų veiklos lygmens planavimo dokumentuose.

39. Programos įgyvendinimas vertinamas pagal Nacionalinio pažangos plano 10 strateginio tikslo „Stiprinti nacionalinį saugumą“ 10.6 uždavinio „Padidinti ES išorės sienos kontrolės veiksmingumą ir sustiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę“, 10.7 uždavinio „Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes“ ir 10.8 uždavinio „Didinti viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumą ir veiksmingumą“ poveikio rodiklius ir Programoje numatytų pažangos priemonių rezultato rodiklius.

40. Programos įgyvendinimo stebėseną atliekama, ataskaitos rengiamos ir vertinimai organizuojami vadovaujantis Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymo ir Strateginio valdymo įstatymo nuostatomis.

**PRELIMINARIOS PAŽANGOS LĖŠOS VIEŠOJO SAUGUMO STIPRINIMO IR PLĖTROS PROGRAMAI ĮGYVENDINTI, PAŽANGOS
PRIEMONIŲ REZULTATO RODIKLIAI IR JŲ REIKŠMĖS**

I SKYRIUS
PRELIMINARIOS PAŽANGOS LĖŠOS PROGRAMAI ĮGYVENDINTI

NPP uždavinys	Pažangos lėšos, tūkst. eurų	Finansavimo šaltiniai
1	2	3
10.6 uždavinys „Padidinti ES išorės sienos kontrolės veiksmingumą ir sustiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę“	254 742	2021–2027 m. Integruoto sienų valdymo fondo sienų valdymo ir vizų finansinės paramos priemonės lėšos (įskaitant bendrojo finansavimo lėšas)
10.7 uždavinys „Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes“	3 800	Valstybės biudžeto lėšos
	37 600	2021–2027 m. Vidaus saugumo fondo lėšos (įskaitant bendrojo finansavimo lėšas)
10.8 uždavinys „Didinti viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumą ir veiksmingumą“	200	Valstybės biudžeto lėšos
Iš viso	296 342	

Pastaba. Nurodant lėšas vadovaujamasi aktualiomis NPP finansinėmis projekcijomis 2021–2030 m. ir jų paskirstymu pagal NPP strateginius tikslus ir asignavimų valdytojus. Finansinės projekcijos bus reguliariai peržiūrimos ir prireikus tikslinamos. Preliminariais vertinimais, NPP 10.7 ir 10.8 uždaviniams visapusiškai įgyvendinti prireiks papildomų finansinių išteklių.

II SKYRIUS

PAŽANGOS PRIEMONĖS, REZULTATO RODIKLIAI IR JŲ REIKŠMĖS

Eil. Nr.	Priemonė	NPP uždavinys, kurį įgyvendina priemonė	Dalyvaujančios institucijos	Priemonės rezultato rodiklio pavadinimas	Priemonės rezultato rodiklio reikšmės		NPP horizontalieji principai, prie kurių įgyvendinimo prisideda priemonė
					Pradinė (metai)	2030 m.	
1	2	3	6	7	8	9	10
1.	Užtikrinti viešojo saugumo institucijų parengtį aktualioms grėsmėms (1 pastaba).	10.8. Didinti viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumą ir veiksmingumą.	Lietuvos Respublikos vadovybės apsaugos tarnyba	Viešojo saugumo institucijų pareigūnų aprūpinimo priemonėmis, skirtomis veikti nepaprastosios padėties, mobilizacijos ir karo padėties metu, pasiekimo lygis, proc. (2 pastaba)	RN	RN	Darnaus vystymosi; inovatyvumo (kūrybingumo)
2.	Stiprinti ES išorės sienos ir neteisėtos migracijos kontrolės pajėgumus ir gebėjimus.	10.6. Padidinti ES išorės sienos kontrolės veiksmingumą ir sustiprinti neteisėtos migracijos prevenciją ir kontrolę.	Lietuvos Respublikos finansų ministerija, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija	ES išorės sienos (Lietuvos Respublikos dalies), stebimos taikant modernias sienos stebėjimo technologijas, dalis, proc. (3 pastaba)	96 (2022)	100	Darnaus vystymosi; inovatyvumo (kūrybingumo)
3.	Padidinti vidaus tarnybos patrauklumą ir pagerinti viešojo saugumo institucijų pareigūnų darbo sąlygas.	10.8. Didinti viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumą ir veiksmingumą.	Finansų ministerija, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija	Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų motyvacijos ir pasitenkinimo darbu indeksas	6 (2022)	7	
4.	Sudaryti prielaidas veiksmingai nusikaltimų prevencijai ir kontrolei bei	10.7. Mažinti sunkaus nusikalstamumo ir terorizmo grėsmes.	Finansų ministerija, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, Lietuvos Respublikos valstybės	Gyventojų, manančių, kad rizika tapti nusikaltimo auka savo gyvenamojoje vietovėje yra maža, dalis, ne mažiau kaip, proc.	75 (2022)	80	Darnaus vystymosi; inovatyvumo (kūrybingumo)

Eil. Nr.	Priemonė	NPP uždavinys, kurį įgyvendina priemonė	Dalyvaujančios institucijos	Priemonės rezultato rodiklio pavadinimas	Priemonės rezultato rodiklio reikšmės		NPP horizontalieji principai, prie kurių įgyvendinimo prisideda priemonė
					Pradinė (metai)	2030 m.	
1	2	3	6	7	8	9	10
	terorizmo grėsmių mažinimui.		saugumo departamentas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra	Per trejus metus ištirtų nusikalstamų veikų dėl nusikalstamu būdu gauto turto įgijimo, realizavimo arba legalizavimo ir neteisėto praturtėjimo dalis, proc.	33,6 (2022)	45	
				Teroro aktų, kurie numatyti Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 250 straipsnyje ir kurių metu sunkiai sutrikdyta žmogaus sveikata ar žmogus nužudytas (per laikotarpį nuo 2021 m.), skaičius	0 (2022)	0	
5.	Tobulinti vidaus tarnybos sistemos pareigūnų rengimo ir kvalifikacijos tobulinimo sistemą.	10.8. Didinti viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumą ir veiksmingumą.	Finansų ministerija, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija	Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų, dirbančių ne ilgiau kaip 5 metus ir nurodžiusių, kad jiems visiškai pakanka profesinių žinių ir įgūdžių, dalis, proc.	18 (2022)	50	
6.	Padidinti priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemos efektyvumą (1 pastaba).	10.8. Didinti viešojo saugumo institucijų veiklos efektyvumą ir veiksmingumą.		Gaisruose žuvusių žmonių skaičius 100 tūkst. gyventojų	2,6 (2022)	1,8	Darnaus vystymosi

Pastabos:

1. Priemonių „Užtikrinti viešojo saugumo institucijų parengtį aktualioms grėsmėms“ ir „Padidinti priešgaisrinės saugos užtikrinimo sistemos efektyvumą“ veiklos turi būti derinamos su Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros programoje numatytų pažangos priemonių veiklomis.
2. Įgyvendinant priemonę „Užtikrinti viešojo saugumo institucijų parengtį aktualioms grėsmėms“, Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Viešojo saugumo tarnybos prie Vidaus reikalų ministerijos ir Vadovybės apsaugos tarnybos įsigyjamų priemonių,

skirtų veikti karo padėties metu (speciali įranga ir technika bei ginkluotė), nomenklatūra ir kiekiai turi būti patvirtinti šių įstaigų vadovų ir Lietuvos kariuomenės vado.

3. Skaičiuojant rezultato rodiklio „ES išorės sienos (Lietuvos Respublikos dalies), stebimos taikant modernias sienos stebėjimo technologijas, dalis, proc.“ reikšmę vertinami sienos stebėjimo sistemų įdiegimo ir atnaujinimo procesai (siekiant užtikrinti sistemų tinkamą funkcionalumą, sistemos turi būti atnaujinamos kas 5–7 metus).

Vartojamos santrumpos:

ES – Europos Sąjunga

NPP – Nacionalinis pažangos planas

RN – rodiklio reikšmėms suteikta slaptumo žyma „Riboto naudojimo“
